

Viktor Maziarchuk

17.03.2014

Budżet państwowy Ukrainy: mechanizmy bilansowania

Część 1. Ustalenie realnych wskaźników budżetu państwa na 2014 rok

Na wniosek premiera Ukrainy Nikolaya Azarova, Rada Najwyższa 16 stycznia 2014 uchwaliła budżet państwa na 2014 rok. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne, stanowiące podstawę jego konstrukcji, okazały się populistyczne i znacznie zawyżone. Budżet ten wyróżnia się:

1. socjalnym nastawieniem w kontekście wyborów prezydenckich w 2015 roku (zakłada bowiem podwyższenie socjalnych standardów: minimum egzystencji na 1 osobę i minimalnego wynagrodzenia za pracę - 6,8%, ustalenie preferencji dla poszczególnych kategorii ludności dzięki pozyskaniu środków kredytowych z Federacji Rosyjskiej i wewnętrznego rynku kapitałowego);
2. nieefektywnością pod względem wykorzystania środków, które przeznaczono na działania drugorzędne dla gospodarki Ukrainy, znajdującej się obecnie w stanie kryzysowym, na granicy defaultu (wyплаты z tytułu zadłużenia w 2014 roku wynoszą 95,5 mld UAH lub 24,1% od zaplanowanych dochodów w budżecie państwa).

27.02.2014 Rada Najwyższa Ukrainy ustaliła nowy skład Gabinetu Ministrów Ukrainy z premierem Ukrainy Arseniyem Yatsenyukiem na czele, który jeszcze tego samego dnia ogłosił program działania rządu. Aby ustabilizować przebieg prac nad ustalaniem budżetu i uzyskać środki na pomoc finansową ze strony międzynarodowych organizacji finansowych oraz innych krajów, rząd opracował zmiany w budżecie państwowym, które 27.03.2014 zostały zatwierdzone przez Radę Najwyższą Ukrainy (głos oddało 228 deputowanych ludowych Ukrainy z frakcji „Batkivshchyna”, partii „UDAR”, grup „Suverennaya Evropeyskaya Ukraina” (pol. „Suwerenna Europejska Ukraina”) i Ekonomicheskoye Razvitye (pol. „Ekonomiczny Rozwój”), z frakcji „Svoboda” i spoza frakcji)¹.

Potrzeba zrewidowania podstawowych wskaźników makroekonomicznych, na podstawie których rząd Nikolaya Azarova dokonał wyliczeń dotyczących budżetu państwa, jest uwarunkowana nierealnością tych wskaźników. Wielu niezależnych ekspertów, zarówno krajowych, jak i zagranicznych, w tym specjalistów z Międzynarodowego Funduszu Walutowego, wskazywało na ten fakt. Między innymi MFW prognozował nominalny PKB w 2014 roku w wysokości 1 503 mld UAH (rząd zawyżył tę cyfrę o 150 mld UAH, co doprowadziło do zawyżenia wskaźników wpływów i wydatków z budżetu państwa orientacyjnie o 30 mld UA (lub 7,6% od dochodów budżetu państwa). W załączonej tabeli przedstawiono porównanie podstawowych wskaźników makroekonomicznych budżetu państwa rządów Yatsenyuka i Azarova.

Na podstawie analizy bieżącej sytuacji gospodarczej i politycznej w kraju można stwierdzić, że rząd Arseniya Yatsenyuka czeka spadek produktu krajowego brutto o -3,0 % (podczas gdy w tym samym czasie rząd Nikolaya Azarova, zawyżając wskaźniki, wskazywał na jego wzrost o +3,0 %) w pierwszym

¹ Rada Najwyższa Ukrainy 17.03.2014 roku przyjęła ustawę Ukrainy „O wniesieniu zmian do ustawy „O budżecie państwowym Ukrainy na 2014 rok”, przewidującą przesunięcie kwoty 6,8 mld UAH ze środków budżetu państwa z jednych celów (zmniejszenie nieefektywnych wydatków i poszczególnych działań o charakterze socjalnym) na działania związane z obroną państwa i ochroną ludności przed skutkami ewentualnego wtargnięcia Rosji.

rzędzie z powodu zmniejszenia eksportu z Ukrainy o -3,1 % w stosunku rocznym.² Spadek eksportu doprowadzi do spadku produkcji przemysłowej, przede wszystkim w dziedzinach nastawionych na eksport, a więc w przemyśle metalurgicznym, maszynowym, chemicznym. Z powodu rozpoczętej przez Rosję wojny handlowej oczekuje się zmniejszenia produkcji w branży spożywczej (dodatkowy 1% spadku).

Porównanie wskaźników makroekonomicznych i wskaźników budżetu państwowego Ukrainy na 2014 rok, zgłoszonych przez stary i nowy rząd

Wskaźnik	Premier Ukrainy		Odchylenie, mld UAH, %
	N. Azarov	A. Yatsenyuk	
Produkt krajowy brutto, mld UAH	1653	1524,2	- 128,8
Produkt krajowy brutto, % w stosunku do poprzedniego roku	3,0	-3,0	- 6,0
Indeks cen konsumpcyjnych (% w stosunku do poprzedniego roku)	104,3	108,5	4,2
Wskaźniki budżetu państwowego, mld UAH			
Dochody budżetu państwa	395,3	372,9	-22,4
Wydatki z budżetu państwa	462,2	436,7	-25,5
Deficyt budżetu państwa	71,5	68,5	-3,0
Deficyt budżetu państwa, % w stosunku do PKB	4,3	4,5	0,2
Maksymalna wielkość państwowego długu publicznego	585,4	664	78,6
Maksymalna wielkość państwowego długu publicznego, % w stosunku do PKB	35,4	43,5	8,1

Jednakże uwzględniając wojskową interwencję Rosji w Autonomicznej Republice Krymskiej, destabilizację sytuacji na wschodzie Ukrainy i rozpoczęcie wojny handlowej z Federacją Rosyjską, uściślone makrowskaźniki założone przez rząd Arseniia Yatsenyuka, wyglądają na realistyczne, chociaż są bardziej optymistyczne niż można się było spodziewać, gdyż spadek PKB i produkcji przemysłowej może być większy.

Rząd Arseniia Yatsenyuka podjął niepopularną decyzję w sprawie zmniejszenia wydatków z budżetu państwa o kwotę 25,5 mld UAH (lub o 5,8 % wskaźnika dochodów budżetu państwowego), zmniejszenia dochodów o kwotę 22,4 5 mld UAH (lub o 6,0 % wskaźnika dochodów budżetu państwowego) i zmniejszenia deficytu budżetowego o 3,0 mld UAH (do 68,5 mld UAH).

² Eksport towarów w styczniu 2014 w porównaniu ze styczniem 2012 roku zmniejszył się o 11,7 procent, w tym: wyrobów przemysłu chemicznego - 45,5 procent; maszyn, sprzętu, pojazdów i urządzeń – 30 procent; artykułów spożywczych i surowców do ich wytwarzania - 13,1 procent

Za to zwiększony został wskaźnik maksymalnej wielkości państwowego długu publicznego o 78,6 mld UAH (do kwoty 664 mld UAH lub 43,5 % PKB), kosztem:

1. udzielenia w 2014 roku przez międzynarodowe organizacje finansowe i państwa trzecie środków kredytowych przeznaczonych na stabilizację gospodarki, w kwocie 38,1 mld UAH;
2. udzielenie rządowi prawa do wypuszczania obligacji wewnętrznej pożyczki państwowej powyżej limitów ustalonych w załączniku Nr 2 do budżetu (z wykupem tych obligacji przez państwo w zamian za akcje dodatkowej emisji banków państwowych)
3. zwrot podatku VAT płatnikom (zadeklarowanego do zwrotu do dnia 1 stycznia 2014 po wcześniejszym potwierdzeniu tego faktu w postaci kontroli) w formie zobowiązania do wypuszczenia obligacji wewnętrznej pożyczki państwowej

W celu uzyskania szczegółowych informacji, prosimy o kontakt:

Victor Maziarchuk, victor.maziarchuk@odfoundation.eu

Fundacja «Otwarty Dialog»